

Hitte dwingt New York energie te sparen

Burgemeester Bloomberg kondigt door een hittegolf de noodtoestand af. New Yorkers zoeken massaal verkoeling en ambtenaren moeten minder airconditioning gebruiken.

Door onze correspondent

FREK STAPS

NEW YORK, 4 AUG. Het komt niet vaak voor dat opvangcentra voor bejaarden de populairste locaties zijn in New York, een stad waar de gemiddelde leeftijd 34 jaar is. Door de ongekennde hitte in de stad zijn 383 gebouwen, voornamelijk bejaardencentra, deze week aangewezen als *cooling center*. Hier kan iedereen binnenlopen om af te koelen in een ruimte met airconditioning en onder begeleiding water te drinken. De centra trekken dagelijks 25.000 bezoekers.

Raices Astoria Senior Center is een van die plekken. Het opvallende gebouw is normaliter de verzamelplaats voor Latino's op leeftijd in het stadsdeel Queens. Aan het plafond hangen nog rode slingers ter ere van de recente viering van de Peruaanse Onafhankelijkheid, onderling spreekt men al dominoënd Spaans en bezoekers

wordt – dat dan wel weer in het Engels – verzocht binnen niet op de grond te spugen.

Iris Brown komt hier normaal nooit, de 68-jarige joodse werkt overdag bij een busmaatschappij om rond te kunnen komen. Maar gisteren hield ze het niet uit op de bus, laat ze uitgeput maar geagiteerd weten. Door een stroomstoring viel aan het begin van de avond ervoor haar airconditioning uit. Brown en haar inwonende 88-jarige moeder konden van de hitte niet slapen en stonden 's nachts samen vijf keer onder een afkoelende douche.

's Ochtends vroeg vormde zich al een rij voor het bejaardencentrum, buurtbewoners wilden de hitte uit, het koele gebouw in. „Ik versta de mensen hier niet”, zegt Brown. „Maar ik kan met iedereen opschieten. En ik had het té heet.”

Het ongekend warme en tegelijkertijd vochtige weer dat de afgelopen weken in Californië 164 levens eiste, is naar het oosten opgeschoven. In New York werd de afgelopen vier dagen herhaaldelijk de recordtemperatuur 100 graden Fahrenheit (37,7 graden Celsius) gehaald. Zover bekend leidde het niet tot sterfgevallen, wel tot maatschappelijke ontwrichting.

Volgens energiebedrijf Con Edison zaten 4.500 klanten verspreid

over de stad zonder stroom. Een klant kan een woning zijn, maar ook een bedrijf of een appartementencomplex. Naar schatting werden achttienduizend mensen erdoor getroffen. *The New York Times* berekende dat dinsdag en woensdag in totaal 91.016 klanten zonder stroom hebben gezeten.

Vergeleken met de afgelopen weken zijn dit lage aantallen. Toen

Het energienet overleeft alleen als de vraag daalt

was de stroom in het deel van Queens, waar het bejaardentehuis Raices staat, tien dagen uitgevallen. De 'cooling centers' waren door de gemeente nog niet voor iedereen geopend verklaard. Op het dieptepunt, 21 juli, zaten honderdduizenden zonder stroom. En zagen duizenden ondernemers hun omzet verdwijnen.

Naast hiterrecords worden ook energierecords gebroken. De stad gebruikte dinsdag volgens Con Edison 13.141 megawatt (1 megawatt komt overeen met de stroom

die nodig is om duizend woningen van energie te voorzien).

New York is de plaats waar uitvinder Thomas Edison elektriciteit in 1882 voor het eerst bedrijfsmatig exploiteerde. Zijn onderneming werd rechtsvoorganger van het huidige Con Edison. De stad verbruikt gewoonlijk iets minder energie dan Zwitserland, maar meer dan Chili of Portugal. Door de hoge concentratie houden woningen en bedrijven elkaar warm in de winter en koel in de zomer. Een New Yorker verbruikt daarom met tweeduizend kilowattuur per jaar gemiddeld de helft van de energie van andere Amerikanen.

Bijna tweederde van de huishoudens in de stad heeft een airconditioning. Dat is tien procent meer dan acht jaar geleden. Een andere grote energieverbruiker is de lokale overheid. De stad is goed voor een tiende van alle verbruikte energie.

Om het goede voorbeeld te geven en een grote stroomuitval zoals de *black out* van 2003 te voorkomen moeten werknemers in 53 gemeentelijke gebouwen de lichten dimmen en de thermostaat verhogen tot 26 graden Celsius – daarmee minder gebruik makend van airconditioning. Ook is een vijfde van de liften in overheidsgebouwen uitgeschakeld.

Ambtenaren die weigeren mee te werken worden strafrechtelijk vervolgd, dreigt burgemeester Michael Bloomberg. „Ons energienetwerk overleeft het alleen als we ons verbruik terugdringen.” Hij heeft een 'hitte-noodtoestand' afgekondigd. En gebruikte zijn eigen duizeligheid van de afgelopen dagen om iedereen op het hart te drukken ten minste een gallon (3,8 liter) water per dag te drinken.

Een universiteit, een ziekenhuis en elf gevangenissen draaien op noodgeneratoren en de skyline van Manhattan is deze avonden minder zichtbaar. Ondernemingen hebben hun kantoorverlichting uitgeschakeld en in plaats van fel verlicht is het Empire State Building nu donker.

Ondertussen proberen New Yorkers koel te blijven. Sommigen stappen alleen maar in een metro om van de airconditioning te genieten, anderen lopen op straat zo dicht mogelijk langs openslaande deuren – alles om maar iets mee te pikken van de koele windvlaag uit winkels en lobby's van kantoorgebouwen. En de Puerto-Ricaanse Evelyn Ortiz houdt haar Latino-bejaardencentrum Raices net zo lang open als er mensen zijn. „Iedereen is welkom om de hitte te ontvluchten. Zelfs kinderen en Canadezen.”